

Svar på skriftligt spörsmål om tryggandet av laxbestånden i framtiden

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 313/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Kaisa Juuso /saf:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att Finland ska följa den fiskepolitik som avses i 1 paragrafen i lagen om fiske och framdeles trygga laxbeståndens framtid?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Jord- och skogsbruksministeriet fortsätter sitt konsekventa arbete för att TAC (total allowable catches, eller största tillåtna fångst) för laxen i Östersjöområdet och Finlands nationella bestämmelser för laxfisket ska vara både förenliga med principerna i EU:s gemensamma fiskepolitik samt följa 1 § i lagen om fiske. I praktiken innebär detta att laxkvoterna och det nationella regleringssystemet ska följa principen för hållbar maximiavkastning och de ska basera sig på den bästa vetenskapliga informationen. Finland har bundit sig vid att följa dessa principer både för huvudbassängens lax och för alla andra fiskebestånd. Detta betonas även i regeringsprogrammet.

I egenskap av neutral EU-ordförande byggde Finland i fråga om Östersjöns TAC- och kvotstadgar 2020 i år en hållbar och ansvarsfull lösning enligt principerna ovan och utifrån såväl kommissionens förslag som vetenskapliga råd.

Vad gäller vetenskapliga råd för laxen i Bottniska viken och Östersjöns huvudbassäng, kan man konstatera att det i ICES rekommendation ingår en beräkning av icke-önskade, icke-rapporterade och felrapporterade fångster 2018. Icke-önskad fångst består av fiskar, som skadats av sälar (8 900 laxar), och undermåliga fiskar (3 700 laxar), varav de förstnämnda ska avdras från och de senare läggas till TAC. I rekommendationen ingår även en uppskattning av icke-rapporterad (5 procent) och felrapporterad (32 procent) fångst. Sammanlagt 43 600 laxar. Även Rysslands andel (1,9 procent av 59 800 laxar) ska beaktas. Beroende på uppskattningarna och kalkyleringssättet omfattar rekommendationen således 58 664–116 000 laxar.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 313/2019 rd

Vid uppställningen av TAC-nivån var det viktigt att uppskatta på vilka nivåer faktorerna ovan ligger i nästa år. Såsom siffrorna ovan visar är den centrala faktorn för sänkning av TAC-uppskattningen om den icke-rapporterade och särskilt den felrapporterade fångstens stora mängd år 2018.

Regeringen och riksdagen har då Finland bildat sin åsikt ansett det primära alternativet vara effektiva åtgärder för att avsluta det olagliga laxfisket i Östersjön. Finland har sedan 2017 fäst Europeiska kommissionens, Europeiska fiskerikontrollbyråns och de övriga EU-medlemsländernas uppmärksamhet vid omfattningen på det problem som beror på felrapporteringen av laxen och krävt en omedelbar lösning. Som svar på detta prioriterade kommissionen och fiskerikontrollbyrån i september 2018 sin övervakning av laxfisket i Östersjön.

I jordbruks- och fiskerirådet i oktober 2018 och under förberedelsen innan lyfte Finland åter upp frågan för diskussion. Slutresultatet blev att alla EU-medlemsländer kring Östersjön och kommissionen villkorsslöst förband sig vid att avsluta såväl olagligt laxfiske som felrapportering från början av 2019.

Finland fick även vår eftersträlvade artikel för att förbjuda kommersiellt fiske av öring i öppet hav införd i Östersjöns fiskekvotsförordning 2019. Detta gör att felrapportering av lax som öring förhindras och att övervakningen på fältet förenklas. Även laxens fiskerikvoter fastställdes på förslag av kommissionen på en lägre nivå tack vare Finlands aktivitet.

Med tanke på de nya bestämmelserna ovan är det mycket viktigt att efterföljandet av dem övervakas på alla sätt. Laxfisket ska alltså effektiverat övervakas även till sjöss vid tillsynen i praktiken. Under laxfiskesäsongen 2019 ökade Finland, tillsammans med andra medlemsstater, EU:s byrå för fiskekontroll och kommissionens övervakare, närvaron av inspektörer i Östersjöns huvudbassäng. Finland har dessutom med nationella medel finansierat fiskerikontrolloperationen Tursas i 9–20 mars 2019 i Östersjöns huvudbassäng.

Fiskeriövervakningens sakkunniga vid Jord- och skogsbruksministeriet och vid NTM-centralen i Egentliga Finland har i år noggrannare än normalt kontrollerat fiskebåtarnas aktiviteter och fångster i södra Östersjön. Särskilt fartyg som antas tidigare har felrapporterat lax som öring har övervakats. Utifrån erhållna tillsynsuppgifter, havsövervakningen och den övervakning av lossningen av laster som koordinerats av Europeiska fiskerikontrollbyrån har dessa fiskebåtars aktivitet och fångster minskat markant i år.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 313/2019 rd

För närvarande pekar alltså alla fångst- och aktivitetsuppgifter samt tillsynsobservationer till havs på att de fartyg som tidigare utövat felrapportering har blivit mindre aktiva och fått mindre fångster. Det verkar alltså som om en strängare övervakning och det nya förbudet mot att fiska öring i öppet hav har haft önskad effekt. Detta har en gynnsam inverkan på alla laxbestånd i Östersjön och även på laxens vandring upp i bl.a. Torne och Simo älvar. En utveckling i samma riktning har iakttagits i år i antalet vandrande laxar upp både i Torne och Simo älvar.

Rådet beslöt den 15 oktober 2019 att minska TAC för lax i Östersjöns huvudbassäng och i Bottniska viken enligt kommissionens förslag med fem procent till 86 575 laxar. Dessutom beslöt rådet fortsätta det förbud mot kommersiellt fiske av havsöring i öppet hav som tillämpades 2019.

En väsentlig uppgift vid fastställandet av TAC är att uppskatta utvecklingen under 2019, särskilt gällande felrapporteringen samt hur utvecklingen fortsätter nästa år. I praktiken innebär den nu uppställda TAC-nivån att om de övriga faktorerna hålls oförändrade uppskattas den icke-rapporterade och felrapporterade fångsten minska från cirka 43 600 laxar 2018 till cirka 15 700 laxar 2020. Enligt analysen av övervakningsuppgifterna ovan ser detta mycket sannolikt ut. Den TAC som fastställts följer därmed ICES:s vetenskapliga råd och står i harmoni med 1 § i lagen om fiske.

Statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket 236/2017 fastställdes baserat på statsrådets, under omfattande samarbete utarbetade strategi för lax och havsöring och enligt utlåtanden från Naturresursinstitutet. Den givna förordningen möjliggör en längre fiskesäsong för kustfisket och jämnar ut fångsterna över hela fiskesäsongen. Man har noggrant följt upp de nya arrangemangen och de har utvärderats av Naturresursinstitutet både för fiskesäsongen 2017 och 2018.

I utvärderingen av 2018 konstaterade Naturresursinstitutet att det inte i skenet av det vilda laxbeståndets nuläge ser några biologiska hinder för att tillåta yrkesfiske i begränsad utsträckning under hela lekvandringen. De laxar som vandrar i början av sommaren är i regel större och i högre utsträckning honor med hög insats för fortplantning. På grund av detta är det dock mycket viktigt med en tillräcklig begränsning av den lax som vandrar under början av sommaren. Naturresursinstitutets åsikt representerar den bästa tillgängliga information som avses i 1 § i lagen om fiske.

Laxforskarna vid Naturresursinstitutet har under den gångna hösten även utvärderat att lax- och havsöringsstrategins mål gällande produktionen av vandrande laxyngel med stor sannolikhet uppfylls för Torne älv. För Simo älv uppfylls målet inte ännu. Detta beror på en svag livsmiljö för lax och särskilt för laxyngel i Simo älv. Utvärderingen av status av

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 313/2019 rd

laxfisket och laxbestånden fortsätter genom försorg av Naturresursinstitutet så att kust- och älvfiskets konsekvenser och uppgifterna om laxbestånden årligen är öppna för alla. Ändringens betydelse för kust- och älvfisket ska även utvärderas och beaktas som en del av den ekologiska, ekonomiska och sociologiska hållbarheten enligt 1 § i fiskelagen.

Under denna regeringsperiod utvärderas hur lax- och havsöringsstrategin verkställs och fattas beslut om att fortsätta och eventuellt uppdatera den. Regeringen betonar samarbete mellan olika aktörer, såsom Ortsbor, vattenområdesägare, organisationer och näringsutövare, i såväl uppdateringsarbetet som övrigt beslutsfattande. Dessutom vill regeringen genomföra en reaktiv reglering av laxfisket utifrån forskning till havs och i älvar för att förbättra beståndet av vilda laxar i Östersjön och reglera fisket så att inte beståndens genetiska diversitet äventyras. Jord- och skogsbruksministeriet skall säkerställa att fisket utövas under att livskraftiga och hållbara fiskebestånd tryggas.

Helsingfors 4.12.2019

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä